

здійснює нагляд за ними, виходячи з даної концепції. У той же час домінуючий регулятор обирається з фінансових регулятивних органів країни, виходячи із основного напрямку діяльності фінансового конгломерату.

Із зарубіжного досвіду відомо, що спеціальний режим з єдиним регулятором характерний для таких країн, як Велика Британія, Данія, Ісландія, Норвегія, Угорщина, Швеція, Канада, Австралія, Корея, Сінгапур, Японія; спеціальний режим з домінуючим регулятором притаманний таким країнам: Австрії, Греції, Ірландії, Іспанії, Швейцарії, США; відсутність спеціального режиму характерно для таких країн, як Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Німеччина, Польща, Португалія, Фінляндія, Франція, Чеська Республіка, Гонконг, Туреччина. Як свідчить практика, більш поширеною концепцією в рамках впровадження спеціального режиму є концепція єдиного регулятора.

Отже, в умовах зростаючої інтеграції банківського, інвестиційного та страхового секторів фінансового ринку та активізації глобалізаційних процесів все більш помітною стає тенденція концентрації наглядових функцій та появи єдиного органу з регулювання фінансових ринків – мегарегулятора. На нього покладається завдання регулювання всіх напрямків діяльності всіх фінансових конгломератів, що діють на фінансовому ринку країни. Як мегарегулятор може виступати як єдиний регулюючий орган, відповідальний за нагляд у всій фінансовій системі, так і агентство, відповідальне за нагляд більш ніж одного сегмента фінансового ринку.

*І.Є. Бабкіна, аспірантка*

*Київського національного торговельно-економічного університету*

## **ПОНЯТТЯ БАНКІВСЬКОГО РЕЙТИНГУ ТА РЕНКІНГУ, ЇХ ВІДМІННІСТЬ**

Важливою особливістю фінансових послуг, які надають зокрема й банки, можна назвати їх так звану нематеріальність. Фінансова послуга не здійснюється до її отримання, тому основною проблемою для споживача стає можлива різниця між очікуваним і реально отриманим результатом. А раз так, то відразу неможливо оцінити або порівняти якість наданих фінансових послуг. Порівняти можна тільки очікувані і отримані вигоди. Для оцінки можливих вигід або втрат клієнта і призначений такий вид послуг, як рейтинг, який допомагає клієнтові оцінити рівень “ризиків купівлі або споживання послуги”.

Для українських банків рейтинги є відносно новим інструментом, хоча вже зараз можна стверджувати, що вони міцно увійшли в банківську практику. Рейтинги все частіше розглядаються як інструмент, що

забезпечує об'єктивну (незалежну) оцінку ризиків, які асоціюються з конкретними організаціями та їх продуктами. Подібне трактування рейтингів, по суті, узгоджується з вимогами Базеля II, які оцінюють роботу кредитних установ з точки зору ефективності управління ризиками та рівня кредитоспроможності позичальників.

Термін “рейтинг” (від англ. *rating*) означає оцінку, віднесення до класу, розряду, категорії; буквально перекладається як “положення, клас, розряд, ранг”. Таким чином, у самому визначенні рейтингу йдеться про оцінку стану самого суб'єкта рейтингування, а не про побудову групи суб'єктів за деяким ранжиром.

Вітчизняні науковці визначають рейтинг банків як систему оцінки їхньої діяльності, яка заснована на фінансових показниках роботи та даних балансу банку. Це суб'єктивна оцінка банку та його можливостей виконати зобов'язання в короткостроковому і довгостроковому періодах. Банківський рейтинг – це оцінка його спроможності своєчасно і в повному обсязі відповідати за свої зобов'язання (виплачувати вклади, нараховані відсотки, кредитувати у запланованих обсягах тощо), прибутково працюючи при цьому.

На практиці під рейтингом часто розуміють саме визначення становища суб'єкта стосовно інших суб'єктів, тобто ранжирування за лексикографічною ознакою. Мета визначення і публікації такого рейтингу, а по суті ренкінгу, полягає в тому, щоб здійснити певне ранжування схожих явищ за якоюсь конкретною ознакою, іноді з додаванням декількох інших важливих показників, іноді з представленням динаміки їх зміни порівняно з іншою датою (квартал, півріччя, рік). По суті, це “фотографія” тільки частини банку, що розглядається, на даний момент часу.

Ренкінг дозволяє розставити банки за ранжиром, тобто за певним одним показником. Популярні також списки декількох показників для банків, ранжировані за одним із показників. До таких показників часто відносять характеристики масштабу суб'єкта – капіталізація, активи, зобов'язання та ін. Також популярні оцінки стабільності, надійності.

Отже, для України банківські рейтинги можуть бути корисними, оскільки формують довіру до вітчизняних емітентів, покращують інвестиційну привабливість українських підприємств, банків та країни загалом, знижують ризики та підвищують ліквідність на фондовому ринку, поліпшують інформаційне забезпечення при прийнятті інвестиційних рішень, збільшують обсяг кредитних операцій і поліпшують їх якість за рахунок зменшення витрат на збирання та обробку інформації, підвищують надійність і можливість передбачити наслідки фінансових операцій за рахунок наявності незалежної кваліфікованої думки третьої особи.